

DOĞAL AFET
SİGORTALARI
KURUMU

FAALİYET RAPORU

2003

1.GİRİŞ VE GENEL BİLGİLER

Ülkemiz, jeolojik ve topoğrafik yapısı ile iklim özellikleri nedeniyle büyük can ve mal kayıplarına yol açan doğal afetlerle sık sık karşılaşan ülkelerin başında gelmektedir. Ülkemizde etkili olan doğal afetleri önem sırasına göre depremler, heyelanlar, su baskınları, kaya düşmeleri, yangınlar, çığ, fırtına ve yer altı suyu hareketleri şeklinde sıralamak mümkündür. Son 60 yıl içerisinde doğal afetlerin yol açtığı yapısal hasar istatistikleri dikkate alındığında, bu tür hasarın 2/3' ünün deprem nedeniyle meydana geldiği görülmektedir. Bu nedenle de ülkemizde doğal afet denilince akla öncelikle depremler gelmektedir. Şu anda geçerli bulunan deprem bölgeleri haritası esas alındığında, ülkemiz topraklarının %96'sının farklı oranlarda tehlikeye sahip deprem bölgeleri içerisinde olduğu ve nüfusumuzun %98'inin bu bölgelerde yaşadığı görülmektedir. Bu oranlar, ülkemizin bir deprem ülkesi olduğu gerçeğini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Depremler, başta afetin meydana geldiği bölgeler olmak üzere tüm ülkede etkisini hissettirmekte ve dolayısıyla ülkede yaşayan vatandaşların hepsi depremin sonuçlarından belli ölçüde etkilenmektedir. Ortaya çıkan maddi zararların telafi edilmesi, deprem bölgesinde normal hayata dönülebilmesi, acil yardıma ihtiyaç duyan kimselerin bu ihtiyaçlarının giderilmesi ve benzeri için yapılan harcamalar ülke ekonomisine ve Devlete büyük bir mali yük getirmektedir. Bunun en son örneğini oluşturan ve son yüzyılın felaketi olarak adlandırılan 17 Ağustos 1999 Marmara depremi, ekonomik ve sosyal boyutları ile ülkemiz için büyük bir yıkım olmuştur.

17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen ve çok büyük can ve mal kaybına neden olan Marmara depreminden sonra kamu otoritesince deprem zararlarının en aza indirilmesi amacıyla bir çok tedbir alınmıştır. Bu tedbirlerin en önemlilerinden birisi de konutlarımızda ortaya çıkan maddi zararların telafisi için zorunlu deprem sigortası sisteminin uygulamaya konulması ve bu sigortayı sunmak üzere Doğal Afet Sigortaları Kurumunun (DASK) kurulmasıdır. DASK, 27 Ağustos 1999 tarih ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu'na dayanılarak hazırlanan ve 27 Aralık 1999 tarih ve 23919 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe giren 587 sayılı Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname uyarınca ihdas edilen kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Zorunlu Deprem Sigortası uygulaması ile,

- uygulama kapsamındaki konutların, ödenebilir bir prim karşılığında sigorta güvencesi altına alınması,
- Devletin depremlerden kaynaklanan malî yükünün azaltılması,
- bir yandan yurtiçinde risk paylaşımı sağlanırken, bir yandan da büyük bir depremin ulusal düzeyde yol açacağı malî yükün uluslararası reasürans ve sermaye piyasalarına dağıtılması,
- sigorta sisteminin sağlıklı yapı üretiminde bir araç olarak kullanılması,
- deprem hasarlarının karşılanmasında uzun vadeli kaynak birikiminin sağlanması,
- toplumda sigorta bilincinin yerleşmesine katkıda bulunulması, amaçlanmaktadır.

Dünyadaki çeşitli benzer kuruluşların incelenmesinden sonra Dünya Bankası kredisi desteğiyle ve Ülkemiz koşulları dikkate alınarak hayata geçirilen Zorunlu Deprem Sigortası uygulamasında sigorta sektörü de önemli bir rol oynamaktadır. Halen 28 yetkili sigorta şirketi ve bu şirketlerin acenteleri tarafından DASK nam ve hesabına zorunlu deprem sigortası poliçeleri düzenlenip satılmakta ve söz konusu sigorta şirketleri bu aracılık işlevi karşılığında, düzenledikleri her bir poliçedeki prim üzerinden İstanbul ili için %12,5, İstanbul dışındaki iller için ise %17,5 oranında komisyon almaktadırlar.

27 Eylül 2000 tarihinde uygulamaya konulan Zorunlu Deprem Sigortası, yeni bir uygulama olmasına rağmen kayda değer bir gelişme göstermiş ve üç yıllık bir sürede ülkemizde yaşanan 54 deprem olayında 4.374 kişiye toplam 7.5 trilyon TL'nin üzerinde tazminat ödemesinde bulunmuştur.

Ülkemizde yaşanan zorlu ekonomik koşullara rağmen ZDS poliçelerinin sayısı, uygulamanın başlamasından sonraki bir yıl içinde 2.430.000 rakamına ulaşmıştır. Sağlanan bu büyüklük, deprem sigortasında daha önceki yıllarda sağlanan rakamların çok üzerinde bir sonucu ve toplam sigortalanan konutun %20'sini ifade etmektedir. Ancak, 2002 yılı başından itibaren toplam poliçe sayısında ilgili yasanın çıkmaması ve bazı konut sahiplerinin sigortalarını yenilememesinden dolayı düşüşler yaşanmaya başlamış ve yürürlükteki poliçe sayısı 04.04.2002 itibarıyla 1.726.583'e kadar düşmüştür. Bu gerilemede, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin, toplumda sigorta kültürünün yeterli düzeyde olmamasının ve sigorta yaptırmayanlara yönelik kanuni yaptırımların yetersiz olmasının rolü olduğu düşünülmektedir.

Yürürlükteki poliçe sayısındaki düşüş eğilimi uygulanan yoğun tanıtım etkinlikleri sayesinde hızını kaybetmiş olmakla birlikte sigortalanan oranında 2001 yılı sonundaki rakamlara ulaşamamıştır. Günümüz verileri ile ülkemizde toplam sigortalanan konut stokunun % 16'sı Zorunlu Deprem Sigortasına sahiptir.

31 Aralık 2003 itibarıyla Zorunlu Deprem Sigortasına ilişkin veriler şu şekildedir:

Yürürlükteki poliçe sayısı	:2.022.502
Verilen toplam teminat	:55 katrilyon TL
Alınan toplam prim	:85.5 trilyon TL
Konut başına ortalama teminat	:27 milyar TL
Konut başına ortalama prim	:42 milyon TL

Faaliyet Raporunun konusunu oluşturan 1 Ocak 2003 – 31 Aralık 2003 dönemine ilişkin bazı tespit, değerlendirme ve gelişmeler aşağıda sunulmuştur:

1.1. Yönetim Kurulu

Zorunlu Deprem Sigortası'na dair 587 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesi, DASK'ın, biri başkan olmak üzere toplam yedi üyeden oluşan DASK Yönetim Kurulu tarafından yönetileceğini belirtmektedir. Yine aynı KHK'nin 7 nci maddesinde ise Yönetim Kurulunun Başbakanlık, Hazine Müsteşarlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği ve Kurum

İdarecisi temsilcileri ile deprem konusunda deneyimli bir üyeden oluşmasını öngörülmektedir. Gerçekten de, Yönetim Kurulu'nun bu şekilde oluşumu, ilgili bütün tarafların temsili ve Zorunlu Deprem Sigortası programının başarıyla yönetilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yönetim Kurulu'nun yıl içindeki çalışmaları özellikle aşağıdaki hususlarda yoğunlaşmıştır:

- Yeni DASK Bilişim Sisteminde internet üzerinden satış yapacak şirketlerin sayısında artış olması sonucu DASK'ın mevcut hat kapasitesinin artırılmasının gerekli olması nedeniyle ihtiyaç duyulan sürüm yükseltme ve hat artırımını işlemlerinin yapılmasının onayı.
- DASK Hasar Tespit Görevlileri eğitim programlarının hazırlanması için, İ.T.Ü Geliştirme Vakfı Ar-Ge İşletmesine yapılan bir protokol çerçevesinde görev verilmesi ve eğitim faaliyetlerinin başlaması.
- Doğal Afet Sigortaları Kanunu Tasarısı Taslağı ve yasalaşma süreci ile ilgili hususların görüşülerek genel değerlendirmelerin yapılması ve bu konuda Hazine Müsteşarlığı'na önerilerde bulunulması.

Bu öneriler şunlardır:

- I. Zorunlu Deprem Sigortası uygulamasının yaygınlaştırılması amacıyla ilgili yasa tasarısına söz konusu sigortayı yaptırmayanlara "para cezası" yaptırımının konulması hususunda, gerekli düzenlemenin yapılması.
 - II. Doğal Afet Sigortaları Kanunu Tasarısı Taslağının 5. maddesi için, "Kurum ve gelirleri ile Zorunlu Deprem Sigortası primleri, banka ve sigorta muameleleri vergisi dahil olmak üzere her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır" biçiminde değiştirilmesi.
 - III. Doğal Afet Sigortaları Kanunu Tasarısı Taslağının 17. maddesine, "Kurum, sigortadan kaynaklanan toplam yükümlülüklerini ve sahip olduğu kaynakları dikkate alarak reasürans, sermaye ve benzeri piyasalardan sigortacılık tekniğinin gerektirdiği şekilde ve yeterli düzeyde koruma temin eder. Ancak, sigortalı hasarın beklenenin üstünde olması ve bunun Kurum kaynaklarını ve temin edilen koruma miktarlarını aşması durumunda, aşan kısım Devlet garantisi altındadır" hükmünün eklenmesi .
- Yürütülmekte olan tanıtım ve bilgilendirme faaliyetleri hakkında bilgi alınması ve yapılan bu çalışmalara devam edilmesinin uygun bulunması.
 - İçişleri Bakanlığı nezdinde "su ve doğalgaz" abonman sözleşmelerinin tesisinde Zorunlu Deprem Sigortası poliçesinin ibrazı şartının aranması hususunda girişimde bulunulması ve bunun sonucu olarak ilk etapta beş ilimizde (Ankara, İzmir, Bursa, Eskişehir, Tekirdağ) pilot uygulamanın başlatılması.

- Yıl içinde meydana gelen Tunceli-Pülümür (27.01.2003), İzmir-Urla (10.04.2003), ve Bingöl-Merkez(01.05.2003) depremleri ile ilgili olarak bilgi alınması ve genel değerlendirmelerde bulunulması.
- Zorunlu Deprem Sigortası Genel Şartları ile Tarife ve Talimatı'nda ihtiyaç duyulan değişikliklerin belirlenerek Hazine Müsteşarlığı'na tavsiyesi.
- DASK fonlarının yönetimi ile ilgili olarak, Hazine Müsteşarlığı, Sermaye Piyasası Kurulu ve Kurum İdarecisi işbirliğiyle, bir "Portföy Yöneticisi" nin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar hakkında bilgi alınması.
- 02-07 Eylül 2003 tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak olan CeBIT eurasia Bilişim/Uluslararası Bilgi ve İletişim Teknolojileri Fuarı'na DASK'ın da katılımının uygun bulunması.
- Kurum İdarecisi tarafından hazırlanan 01.11.2003-31.10.2004 dönemi reasürans koruması planının değerlendirilmesi ve onayı.
- DASK'ın döviz cinsinden yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı ile yatırımlarda bankalar için esas alınacak asgari derecelendirme notu hususunun görüşülmesi ve 01.06.2001 gün ve 2001/10 numaralı Yönetim Kurulu kararında öngörülen esaslar çerçevesinde uygulamaya devam edilmesinin uygun bulunması.

1.2. Kurum İdarecisi

587 sayılı KHK'nin 6 ncı maddesi, DASK'ın teknik işlerinin Hazine Müsteşarlığı tarafından bir sözleşme ile bir sigorta veya reasürans şirketine Kurum İdarecisi sıfatıyla yürütülmek üzere verileceğini ifade etmektedir. Bu hüküm uyarınca Hazine Müsteşarlığı ile Milli Reasürans T.A.Ş. arasında 8 Ağustos 2000 tarihinde imzalanan bir sözleşme ile Kurum İdareciliği, bu alandaki deneyim ve etkinliği göz önüne alınarak, 5 yıllık bir süre için adı geçen şirkete verilmiştir. Böylece, işlerin yürütülmesi, ayrı bir fiziksel yapılanmaya ve personele ihtiyaç duyulmadan asgarî maliyetle gerçekleştirilebilmektedir.

DASK'ın teknik işlerinin Milli Reasürans T.A.Ş. bünyesinde yürütülmesi ise şöyle olmaktadır:

Faaliyetlerin çok değişik niteliklerde olmaları nedeniyle, farklı hizmet birimleri, Genel Müdür'ün talimatları çerçevesinde, bir Genel Koordinatör tarafından yönlendirilmektedir. Söz konusu hizmet birimlerini beş ana grupta toplamak mümkündür:

- i) DASK İşleri Servisi: Münhasıran DASK'a ilişkin çalışmaları yürüten bu servisin başlıca faaliyetleri şunlardır: poliçe/genel şart basımı ve yetkili sigorta şirketlerine dağıtımı, haftalık, aylık ve üç aylık durum raporlarının hazırlanması, kamuoyundan gelen yazılı ve sözlü başvuruların yanıtlanması, çağrı merkezi aracılığıyla DASK sigorta işlemleri ile poliçe bilgisine ilişkin başvuruların yanıtlanması, yetkili sigorta şirketleri ile aylık mutabakat raporlarının düzenlenmesi, hasar birimi tarafından bildirilen

tazminat ödemeleri için ilgili bankalarla temas kurularak bunlara ilişkin talimatların hazırlanması ve muhasebe birimine bildirilmesi, tanıtım kampanyaları alt yapı ve destek çalışmaları ile tanıtım ajansının harcamalarının takip edilmesi, sigorta şirketlerinin yetkisi dışındaki poliçe iptal işlemleri, yetkisi kaldırılan sigorta şirketlerinin yürürlükteki poliçelerine ilişkin zeyilnamelerin düzenlenmesi.

- ii) Muhasebe/Finans Birimi: DASK'a ait gelir ve giderler ile tüm hesap ve işlemlerin, öngörülen "hesap planı" çerçevesinde ve T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'nın talepleri doğrultusunda, özel ve ayrı kayıtlarda takip edilip muhasebeleştirilmesi, Hazine Müsteşarlığı ile Milli Reasürans T.A.Ş. arasındaki 8 Ağustos 2000 tarihli sözleşmenin 7. ve 8. maddeleri çerçevesinde düzenlenecek raporların Genel Koordinatör'e iletilmesi, kurum fonlarının, yönetim kurulunun kararları doğrultusunda yatırıma yönlendirilmesi, bağımsız dış denetim kuruluşu ile ilişkilerin yürütülmesi, haftalık fon ve gelir/gider döküm tabloları ile yıllık bütçenin hazırlanması, işletme ücreti hesabı, yönetim kurulu maaşları ve muhtasar beyanname'nin hazırlanması, DASK İşleri Servisi tarafından hazırlanan mutabakat raporu bakiyelerinin yetkili sigorta şirketlerinden tahsili, hasar birimi tarafından belirlenip DASK İşleri Servisi'nce ödeme talimatları hazırlanan tazminat tutarlarının hak sahiplerine ödenmesi, reasürans korumasına ilişkin prim/hasar işlemlerinin takip edilmesi, bu birimin sorumluluğunda bulunmaktadır.
- iii) Bilgi-İşlem Birimi: Bu birim ise, bilişim sisteminin güncel faaliyetlerinin yürütülmesi, yetkili sigorta şirketlerinin bilgi işlem birimleri ile koordinasyon içinde sistemin aksamadan işleminin temini, kurum faaliyetlerine ilişkin raporların sağlıklı bir biçimde üretilmesi, çağrı merkezinin genel teknik idaresi ve kullanıcıların başvurularının yanıtlanması, DASK web sitesinin yönetimi ve güncellenmesi işlemleri, faaliyetin gerektirdiği yeni rapor ve yazılımların üretilmesi, DASK Bilişim ve Hasar-alt komitelerinde görev alınması ile yükümlüdür.
- iv) Reasürans Birimi: DASK'ın reasürans ihtiyacının belirlenmesi ve sağlanan korumanın güncelliğinin temini ile ilgili tüm işlemler bu birimin görev alanını oluşturmaktadır.
- v) Hasar Birimi: Bir deprem vukuunda hasar bildirimlerinin toplanması ve yeterli sayıda hasar tespit görevlisinin tayin edilmesi, hasar tespit görevlilerinin hazırladıkları raporlar doğrultusunda hak sahiplerine ödenecek tazminat tutarlarının belirlenip ilgili ibranamelerle birlikte DASK İşleri Servisi'ne bildirilmesi, Muhasebe Sorumlusu ve DASK İşleri Servisi ile işbirliği içinde tazminatların hak sahiplerine en kısa sürede ibraname karşılığı ödenmesinin sağlanması, T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ile işbirliği ve koordinasyonun temini, Hasar Tespit Görevlileri eğitim programlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi, çağrı merkezi bünyesinde hasar ihbarı alınmasına ilişkin gerekli düzenlemenin ve eğitimin yapılması, DASK Hasar-alt komitesinde görev alınması, bu birimin sorumluluğundadır.

1.3. DASK Bilişim Sistemi

Zorunlu Deprem Sigortası gibi çok sayıda poliçenin ve bunlara ilişkin veri tabanının yönetilip değerlendirilmesinin söz konusu olduğu bir uygulamada Bilişim Sistemi'nin taşıdığı önem açıktır.

27 Eylül 2000 tarihinde uygulaması başlayan Zorunlu Deprem Sigortası'nın vatandaşa iletilmesi sürecinde, başlangıçtan itibaren bilişim teknolojilerinden yararlanan DASK, geçen süre içinde kurduğu etkin bilişim sistemleri altyapısı ve geliştirdiği uygulamalar ile e-devlet platformunun önemli ayaklarından birini oluşturmaktadır.

DASK'ın yürüttüğü çeşitli bilişim projeleri ile ilgili hedefleri; Zorunlu Deprem Sigortası poliçelerinin, yetkili tüm sigorta şirketleri ve acenteleri tarafından merkezi bir altyapı ve teknolojinin sunduğu en son olanaklar ile hızlı, doğru ve güvenli bir şekilde üretilmesi, üretilen poliçelere ait bilgilerin zamanında ve doğru olarak raporlanması, istenen bilgiye farklı düzeydeki kullanıcıların anında erişmesi ve muhtemel tazminat ödemelerinin en kısa sürede yapılabilmesi şeklinde özetlenebilir.

DASK Bilişim Sistemi Projesi, Interpro Bilişim Ödülleri 2001-2002'de yüklenici firma HP ile birlikte Sistem Bütünleştirme Projesi birincisi olmuş, çağdaş bir uygulamadır.

DASK Bilişim Sistemi'nin odağı konumunda olan www.dask.gov.tr sitesi, hem yetkili kullanıcıların (sigorta şirketi ve acenteler) eriştiği bir poliçe üretim modülü, hem de vatandaşların deprem ve sigorta hakkında bilgi edinebildikleri bir portal olarak hizmet vermektedir.

DASK internet sitesine erişim sağlayan yetkili kullanıcılar, internet üzerinden kullandıkları poliçe üretim modülünün yanı sıra, kendi bilişim sistemleri üzerinden poliçe düzenleyip buna ilişkin verileri gerçek zamanlı olarak DASK merkezi sistemine de aktarabilmektedirler.

DASK'ın internet sitesine erişim sağlayan poliçe sahipleri ve vatandaşlar aşağıdaki işlemleri yapabilmektedirler:

- Genel bilgi edinme: Mevzuat, DASK, sigorta uygulaması, risk bölgeleri, sigortalılık oranları, Kurum kaynakları, yapılan çalışmalar vb. hakkında bilgi edinilebilmektedir.
- Prim hesaplama: Zorunlu Deprem Sigortası yaptırmak isteyen bir vatandaş, bu sigortayı yaptırmadan önce, konut bilgilerini girerek ödemesi gereken primi hesaplayabilmektedir.
- En yakın acenteyi öğrenme: Sigortasını yaptırmak isteyen bir vatandaş, ilçe bazında Zorunlu Deprem Sigortası yaptırabileceği acentelerin adres ve telefonlarına ulaşabilmektedir.

- İnternet üzerinden sigorta satın alma işlemi başlatma: İnternet üzerinden konut sahibi tarafından doldurulan teklifname, seçilen sigorta şirketine yönlendirilerek sigorta şirketinin poliçe düzenlemesi sağlanmaktadır.
- Poliçe takibi: Sigortasını yaptıranlar, poliçe numarasını ve adlarını girerek satın aldıkları poliçe kayıtlarını kontrol edebilmekte ve poliçelerinin bitim tarihini öğrenebilmektedirler.
- Poliçe yenileme: Poliçe sahibi, süresi biten veya süresi bitmeye yakın poliçenin yenilenmesi için sigorta şirketine mesaj gönderebilmektedir.
- Hasar ihbarı: Bir afet durumunda konutları hasar gören sigortalılar, diğer kanalların yanı sıra internet üzerinden de hasar ihbarı yapabilmektedirler.

Ana bilişim sisteminin bir uzantısı olarak kurulan DASK Çağrı Merkezi (0212 368 0 800), hasar ihbarlarının alınması ve yürütülen hasar tespit çalışmaları ile tazminat ödemeleri hakkında bilgi verilmesinin yanı sıra, konut sahiplerine Zorunlu Deprem Sigortası hakkında bilgi verilmesi ve yetkili kullanıcılara “yardım masası” (help desk) hizmeti verilmesi işlevlerini yerine getirmektedir.

İstanbul'daki ana bilişim sisteminin bir yedeği, DASK İş Kurtarma Merkezi adı altında Ankara'da kurulmuştur. Böylece, bir afet sonucu veya başka bir sebeple ana sistemde bir sorun meydana gelmesi durumunda, yedek sistem devreye sokularak herhangi bir veri kaybı olmaksızın ve sadece birkaç dakikalık gecikme ile sistemin çalışması ve operasyonun devamı sağlanmaktadır.

1.4. Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyetleri

DASK ve Zorunlu Deprem Sigortası konusunda geniş halk kitlelerini bilinçlendirmek için yıl boyunca yapılan tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları arasında öncelikle ulusal ve yerel TV kanallarında gösterilen tanıtım filmleri, radyo spotları, gazetelerde yayınlanan duyurular, çeşitli toplantılar ile TV kanallarında gösterilmek için hazırlanan “Deprem Belgeseli” ve ilköğretim öğrencilerine yönelik olarak hazırlanan “Depremle Yaşamayı Öğrenelim” eğitim filmi yer almaktadır.

Ayrıca, DASK ve Zorunlu Deprem Sigortasının yaygınlaştırılması kapsamında acentelere yönelik olarak Tanıtım Setleri hazırlanmıştır. Hazırlanan 4500 adet büyük, 8900 adet küçük set, sigorta şirketlerinin istekleri doğrultusunda, genel/bölge müdürlüğü kanalıyla veya direkt olarak çok kısa süre içerisinde acentelere ulaştırılmıştır. Bu Tanıtım Setleri; 2003 yılı faaliyet raporu, acente rehberi, tanıtım broşürü, soru formu, tanıtım posterleri, info kart, Türkiye haritası ve sigortalı kimlik kartlarından oluşmaktadır.

DASK'ın bir başka çalışması ise, bölgesel eğitim faaliyetleridir. 2002 yılında başlayan bu faaliyetler; DASK yetkilileri, Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara ve Tanıtım Ajansının yöneticilerinden oluşan ekiple bu yıl da tüm hızıyla sürmüştür. Öncelikle 1. ve 2. derece deprem bölgeleri illerine yer verilen ve sırasıyla; İzmir, Aydın, Denizli, Erzurum, Erzincan, Muğla, Adana ve Osmaniye il ve ilçelerinde gerçekleştirilen bu çalışmalarda ilköğretim müdür, öğretmen ve idarecileri ile afet kollarında görevli öğrencilere depremle ilgili bilgi ve korunma yöntemlerini içeren ve bu arada DASK ve

Zorunlu Deprem Sigortası uygulaması hakkında da bilgi veren eğitim sunumları yapılmış, toplantılara katılanlara eğitsel dokümanlar (kitap, CD, broşür vs.) dağıtılmıştır. Ayrıca yerel yöneticilerle görüşülerek onlardan destek istenirken, Zorunlu Deprem Sigortası poliçesi düzenleyen acentelerle de değerlendirme toplantıları yapılmıştır. Yine bu kapsamda yerel radyo ve TV'lerde, vatandaşların katılımıyla yapılan canlı yayın programlarında bölge insanı DASK konusunda bilgilendirilmiştir. Bahsi geçen bölgesel eğitim faaliyetlerinin önümüzdeki faaliyet döneminde de devam etmesi planlanmıştır.

DASK'ın uluslararası tanıtımı çerçevesinde, Dünya Bankası tarafından 2-3 Haziran 2003 tarihlerinde ABD'nin başkenti Washington DC'de düzenlenen Doğal Afet Risklerinin Finansmanı konulu Konferansta, Kurum İdarecisi Milli Reasürans T.A.Ş.'nin Genel Müdürü Cahit Nomer tarafından sunulan ve DASK'ın kurumsal yapısı ile Zorunlu Deprem Sigortası uygulamasını konu alan bildiri büyük bir ilgi ile karşılanmıştır. Söz konusu konferansta Dünya Bankası, DASK'ın özellikle gelişmekte olan ülkeler için "örnek bir kurum" olduğunu ve Hindistan, Cezayir ve İran'da da DASK'a benzer kurumların oluşturulması yönünde çalışmaların devam ettiğini belirtmiştir.

1.5. Fon Yatırım Esasları

DASK kaynaklarının aşağıdaki esaslar dahilinde yatırıma yönlendirilmesi Yönetim Kurulu'nun 1 Haziran 2001 tarihli toplantısında karara bağlanmıştır:

1. Fonların yatırımında ana kısıtlar; likidite, anapara güvenliği ve getiri oranıdır. Portföy; yüksek derecede likit olmalı ve anapara kaybı riski en düşük olmalıdır. Getiri oranının maksimize edilmesi ilk iki amaca göre ikinci önceliğe sahip olmalıdır.
2. İhtiyaç duyulduğu anda, portföyün büyük bölümünün reel değerini değiştirmeden nakde çevrilebilmesini mümkün kılmak amacıyla portföy yatırımları çeşitlendirilmeli ve tatmin edici bir yelpaze içerisinde yatırım araçları ve menkul kıymetlere yayılmalıdır.
3. Aşağıdaki yatırım türleri ve hedef oranların sağlanması gayreti içerisinde hareket edilmelidir.
 - a) Döviz cinsinden yatırımların toplam yatırımlar içindeki payının asgari %50, azami %70 olmasının sağlanması uygun olacaktır.
 - b) Yatırımların %15'ine kadar olan bir bölümünün, olası bir depremin ulusal ekonomiye olan top yekün etkisi göz önüne alınarak, yurt dışına yönlendirilmesinde yarar vardır.
 - c) Yatırımların kalan bölümünün hangi yatırım araçlarına yönlendirileceği (TL vadeli mevduatı, Hazine bonusu, repo, menkul değerler vb.), cari piyasa koşullarına göre Kurum İdarecisi tarafından belirlenecektir.
4. Menkul kıymet ihraççılarının derecelendirmesi bütün derecelendirme kuruluşları tarafından verilen en yüksek dereceye sahip olmalıdır. Türkiye'de yerleşik ihraççılar için derecelendirme olmadığı durumlarda,

ihraççı kuruluşun en yüksek derecenin gerektirdiği kaliteye sahip olup olmadığı araştırılmalıdır.

5. Portföyde tutulan tüm menkul kıymetlerin dereceleri A1/P1 (S&P/Moody's) olmalı, yerli menkul kıymetler için bu derecelerin sağlanamaması durumunda Türkiye'de bulunan en yüksek derece olmalıdır. Vadeli veya vadesiz mevduatın tutulacağı banka veya bankaların seçiminde, derecelendirmesi en yüksek bankalar arasından en yüksek getiri oranını sağlayan banka veya bankalar seçilmelidir.
6. Toplam portföy varlığı içinde bir ihraççıya ait menkul kıymet tutarı %10'u geçmemelidir (Hazine bonoları hariç).
7. Yerli ve yabancı Hazine/Devlet kâğıtları dışında, portföydeki menkul kıymetlerin vadesine en fazla 181 gün kalıyor olmalıdır.

Öte yandan, DASK bünyesinde toplanan kaynakların daha profesyonel bir şekilde yönetilmesinin sağlanması amacıyla, 9 Eylül 2003 tarih ve 2003/32 sayılı Yönetim Kurulu kararı uyarınca 20 milyon ABD Dolarının iki farklı portföy yönetim şirketi tarafından yönetimi için dışarıdan hizmet alımına karar verilmiştir. Bu amaçla, portföy yöneticisi şirketler arasında, portföy yönetimi ve yatırım danışmanlığı belgesine sahip ve yönetilen portföy toplamı en yüksek 4 şirketten oluşan bir kısa liste oluşturulmuştur.

Bu listede yer alan şirketlere, 21 Kasım 2003 tarihinde Kurum İdarecisi tarafından yazılan yazı ile istenen işin mahiyeti hakkında bilgi verilerek konuya ilgi duyan şirketlerin 12 Aralık 2003 tarihine kadar teklif sunmaları istenmiştir. Bu tarihte alınan teklif ve bilgi dokümanlarının incelenmesi sonrasında, dört şirketten teklifleri ile ilgili olarak, 23 Aralık 2003 tarihinde Kurum İdarecisinin merkezinde sunum yapmaları istenmiştir. Bu tarihte yapılan sunumlar ve verilen teklif dokümanlarının incelenmesi ve değerlendirilmesi çalışmaları son aşamasına gelmiş olmakla birlikte henüz tamamlanmamıştır. (*)

1.6. Reasürans Koruması

Hem büyük bir depremde tazminat ödemelerinin tümünün sigortacılık sisteminde faaliyet gösteren hiç bir kurum tarafından kendi öz kaynaklarıyla karşılanma olanağının bulunmaması, hem de kurulan Zorunlu Deprem Sigortası sisteminin bir amacının da riskin uluslararası piyasalara devrinin sağlanması olması nedeniyle reasürans koruması DASK için büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda, DASK'ın bir önceki yıldan süregelen reasürans koruması anlaşmaları 1 Kasım 2003 tarihi itibarıyla mevcut portföyün özelliklerine uygun olarak yenilenmiş, 1.11.2003 – 31.10.2004 dönemi için Partner Re-Bermuda, Münich Re-Almanya, Axa Re-Fransa şirketlerinin liderliğinde, toplam 45 adet reasüröre plase edilmiştir. Altı (6) dilimden oluşan 740 milyon US\$ tutarında bir hasar fazlası reasürans koruması sağlanmıştır.

* Sözkonusu çalışmalar, 2004'ün Şubat ayı içinde sonuca ulaşmış ve DASK fonlarının yatırıma yönlendirilmesinde Garanti Portföy Yönetim A.Ş. ile İş Portföy Yönetim A.Ş.'nin görevlendirilmeleri uygun bulunmuştur.

Söz konusu koruma bir önceki dönemde de aynı tutarda olup, bu rakam poliçe sayısında kayda değer bir artış olmaması nedeniyle artırılmamıştır.

Ayrıca DASK, deprem hasarları sonrasında ortaya çıkacak tazminat ödemelerinde kullanılmak üzere Dünya Bankasından almış olduğu stand-by¹ krediyi reasürans teminatına “ek” finansman kaynağı olarak kullanmaktadır.

1.7. Tazminat Ödemeleri

27 Eylül 2000 tarihinde uygulamaya konulan Zorunlu Deprem Sigortası, üç yıllık bir sürede ülkemizde yaşanan nisbeten küçük ve düşük ölçekli 54 deprem olayında 4.374 kişiye toplam 7.5 trilyon TL'nin üzerinde tazminat ödemesinde bulunmuştur.

DASK 2003 yılı içinde ise, 15 deprem olayında 2.471 kişiye toplam 5 trilyonTL'nin üzerinde tazminat ödemesinde bulunmuştur. Bu olaylara ilişkin ayrıntılı bilgi şöyledir:

ÇEŞİTLİ DEPREM HASARLARI NEDENİYLE DASK TARAFINDAN ÖDENEN TAZMİNATLAR (31.12.2003 İTİBARIYLA)

Deprem Oluş Tarihi	Deprem Oluş Yeri	Büyükük	Dosya Sayısı	Ödenen Toplam Tazminat (TL)
15/12/2000	Afyon / Bolvadin	5,8	6	23.022.000.000
2000 YILI TOPLAM			6	23.022.000.000
17/01/2001	Osmaniye / Merkez	4,9	1	960.000.000
29/05/2001	Erzurum / Pasinler	4,6	2	815.000.000
22.06.2001	Balikesir / Savaştepe	5	2	537.500.000
25/06/2001	Osmaniye / Merkez	5,5	127	44.020.400.000
26/06/2001	İzmir / Merkez	3,9	1	5.724.200.000
11.07.2001	Erzurum / Pasinler	5,4	10	8.206.250.000
30/07/2001	Yalova/Merkez	3,8	1	372.000.000
09.08.2001	Osmaniye/ Merkez	4	4	1.275.000.000
26.08.2001	Düzce / Yiğilca	5,4	3	820.000.000
12.09.2001	Siirt / Pervari	4,5	1	1.421.000.000
18.10.2001	Adana / Merkez	4,9	39	14.540.250.000
31.10.2001	Osmaniye / Merkez	5,2	139	33.715.000.000
28.11.2001	Erzurum / Pasinler	3,9	3	1.580.000.000
02.12.2001	Van / Merkez	4,5	3	8.580.000.000
02.12.2001	Hakkari / Merkez	4,2	1	3.000.000.000
15.12.2001	Bitlis / Ahlat	3,9	1	1.680.000.000
17.12.2001	İzmir / Menemen	3,8	1	250.000.000
2001 YILI TOPLAM			339	127.496.600.000
22.01.2002	Antalya / Merkez	5,2	2	2.811.500.000
22.01.2002	Manisa / Turgutlu	4,7	3	1.654.600.000
31.01.2002	Osmaniye / Merkez	3,9	41	9.678.400.000
03.02.2002	Afyon / Sultandağı	6	1426	2.161.285.674.489
28.02.2002	Hakkari / Merkez	4,8	2	7.500.000.000
28.02.2002	Tekirdağ / Marmara Ereğlisi	4,8	25	24.347.900.000
01.03.2002	Manisa / Salihli	3,6	1	1.236.500.000

¹ Kredinin temel yapısı gereğince kredi anlaşmasının yapıldığı anda bir nakit kullanımı söz konusu bulunmamakta olup, kullanım büyük ölçekli bir deprem felaketi sonrasında “vatandaşlara ödenecek tazminat ödemeleri” için yapılmaktadır.

11.03.2002	Hatay / Merkez	4,2	1	150.000.000
04.04.2002	Burdur / Merkez	4,2	3	2.015.500.000
01.05.2002	Mersin / Merkez	4,1	1	400.000.000
03.05.2002	Hakkari / Çukurca	5	3	23.520.000.000
12.05.2002	Afyon / Sultandağı	4,4	16	11.710.100.000
23.05.2002	Kahramanmaraş/Andırın	4,8	1	150.000.000
23.05.2002	İzmir / Karaburun	4,6	2	566.400.000
20.06.2002	Afyon / Bolvadin	3,9	4	3.213.280.000
28.06.2002	Afyon / Sultandağı	4,5	15	7.016.200.000
30.07.2002	Denizli / Merkez	4,5	1	1.590.650.000
10.08.2002	Malatya / Arguvan	4	4	10.365.000.000
18.08.2002	Erzurum / Şenkaya	4,7	2	2.158.600.000
29.09.2002	Adana / Karaisalı	3,8	4	4.108.500.000
19.11.2002	Adıyaman / Çelikhan	4,6	1	3.000.000.000
2002 YILI TOPLAM			1.558	2.278.478.804.489
27.01.2003	Tunceli / Pülümür	6,5	164	285.255.000.000
21.02.2003	Afyon / Merkez	3,6	18	9.191.487.500
27.02.2003	Ankara / Çamlıdere	4	3	941.000.000
16.03.2003	Hakkari / Şemdinli	4,8	8	44.588.000.000
09.04.2003	Antalya / Merkez	4,8	1	154.675.000
10.04.2003	İzmir / Urla	5,6	1724	1.861.004.123.024
18.04.2003	İzmir / Urla	4,8	36	46.785.230.000
01.05.2003	Bingöl / Merkez	6,4	464	2.799.580.737.899
04.05.2003	İzmir / Urla	4,4	2	2.871.100.000
21.05.2003	Bingöl / Genç	4,5	2	8.350.000.000
09.06.2003	Balıkesir / Bandırma	5,1	1	1.156.000.000
06.07.2003	Çanakkale/Gelibolu	5,3	13	10.338.500.000
26.07.2003	Denizli / Buldan	5,6	23	20.391.400.000
31/07/2003	Afyon / Sultandağı	4,4	2	1.352.500.000
03.10.2003	Eskişehir/Merkez	4,2	10	8.103.900.000
2003 YILI TOPLAM			2471	5.100.063.653.423
TOPLAM			4374	7.534.415.175.343

Hasar tespit işlemlerinde izlenen süreç ise şöyledir:

Doğrudan ya da yetkili sigorta şirketleri aracılığıyla alınan hasar ihbarları değerlendirilerek hasar eksperleri görevlendirilmekte ve hasar dosyaları açılmaktadır. Hasar tespit işleminin kesinleşmesinden sonra, hazırlanan ibranameler hasarın olduğu yerleşim bölgesi/bölgelerindeki banka şubelerine gönderilmekte ve tazminat ödemeleri bu şubeler kanalıyla poliçe ve seri numaraları kontrol edilerek isme yapılmaktadır.

Öte yandan, daha önce Bayındırlık Bakanlığı Afet işleri Genel Müdürlüğü tarafından Ankara ve İstanbul'da deprem hasar tespitlerinde standardın sağlanması ile ilgili düzenlenmiş olan seminerler "Hasar Tespit Görevlileri Eğitim Kursu" adı altında, bu defa Hazine Müsteşarlığı ve DASK'ın organizasyonu ile kalıcı kurslar haline getirilmiştir. Bu kurslara 19 Aralık 2003 tarihinde başlanmıştır. Aylık olarak, iki hafta sonu 3'er günden toplam 6 günlük ve her seferinde 30 kişilik gruplar halinde, Türk Sigorta Enstitüsü salonlarında düzenlenen ve İ.T.Ü. tarafından, Boğaziçi Üniversitesinin danışmanlığı ile hazırlanan bu kurslar sonucunda DASK tarafından

katılımcılara “hasar tespit görevlisi” belgeleri verilmektedir. Ayrıca, bundan böyle deprem hasarlarında, bu sertifikaya sahip eksperler öncelikle tercih edilecekler ve ekspertizde kurslarda tanıtılan formlar kullanılacaktır.

1.8. Mevzuata İlişkin Hususlar

Zorunlu Deprem Sigortası mevzuatına ilişkin olarak 2003 yılında gerçekleştirilen değişiklikler itibariyle aşağıdaki hususlar kayda değer görülmektedir:

1) Genel Şartlarda Yapılan Değişiklikler

Yönetim Kurulunun önerisi doğrultusunda Hazine Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilen değişiklikler aşağıda yer almaktadır:

a) A.1 alt bölümünün ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bu sigorta ile, depremin, yangın, infilak ve yer kayması dahil, sigortalı binalarda doğrudan neden olacağı maddi zararlar (temeller, ana duvarlar, bağımsız bölümleri ayıran ortak duvarlar, tavan ve tabanlar, merdivenler, sahanlıklar, koridorlar, çatılar ve bacalarda meydana gelenler de dahil olmak üzere), sigorta bedeline kadar Doğal Afet Sigortaları Kurumu tarafından teminat altına alınmıştır.”

b) A.7 alt bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bu sigorta sözleşmesinin süresi bir yıldır. Sigorta, poliçede başlama ve sona erme tarihleri olarak yazılan günlerde, aksi kararlaştırılmadıkça, Türkiye saati ile öğleyin saat 12.00’de başlar ve öğleyin saat 12.00’de sona erer.”

c) B bölümündeki “Tazminat Hakkının Eksilmesi veya Düşmesi” başlıklı B.5 alt bölümünün ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

d) C.1 alt bölümünün üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Malikler veya varsa intifa hakkı sahipleri, sigorta sözleşmelerini her yıl yenilemek zorundadır. Sigorta sözleşmesinin yenilenmemesi durumunda Doğal Afet Sigortaları Kurumunun sorumluluğu sona erer.”

e) C.2 alt bölümünün üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Gerçeğe aykırı beyan hali, zararı doğuran olayın meydana gelmesinden sonra öğrenilmişse, Doğal Afet Sigortaları Kurumu, bu zarardan dolayı ödenmiş ve ödenecek tazminatın; a) Gerçeğe aykırı beyan, kasden yapılmış olması halinde tamamı için, b) Kasıt olmaması halinde ise, ödenecek tazminatın, alınan prim ile alınması gereken prim arasındaki oran kadar dışında kalan miktarı için, sigorta ettirene rücu edebilir.”

f) C.3 alt bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Aynı bina/bağımsız bölüm için birden çok zorunlu deprem sigortası yaptırılamaz. Ancak, zorunlu deprem sigortası yapılan bağımsız bölüm veya binanın değeri zorunlu deprem sigortası ile belirlenen sigorta bedeli tutarının üzerinde ise, bu tutarın üzerindeki kısım için, zorunlu deprem sigortasının yapılmış olması kaydıyla, sigorta şirketleri tarafından ihtiyari deprem sigortası yapılabilir. “

g) C.4 alt bölümü aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Sözleşme süresi içinde, menfaat sahibinin değişmesi halinde, sigortanın hükmü yeni menfaat sahibi ile devam eder. Bu durumda yeni menfaat sahibi, sigortaya ait devir zeyilnamesini yaptırmak ve satış işleminin tamamlanabilmesi için zeyilnameyi ilgili tapu müdürlüğüne ibraz etmekle yükümlüdür. Bunun dışındaki hallerde ise, sigorta ettiren ve sigortanın varlığını öğrenen yeni menfaat sahibi, durumu 15 gün içerisinde sözleşmeye aracılık yapan sigorta şirketine bildirmekle yükümlüdür.”

2) Tarife ve Talimatta Yapılan Değişiklikler

Yönetim Kurulunun önerisi doğrultusunda Hazine Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilen değişiklikler aşağıda yer almaktadır:

a) 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler;

- “Azami Teminat Tutarı” başlıklı 2. bölüm aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“2- Azami Teminat Tutarı:

Zorunlu deprem sigortası kapsamında, bir mesken için verilebilecek azami teminat tutarı tüm yapı tarzları için 40 milyar TL’dir.”

- “Sigorta Bedelinin Tespiti” başlıklı 3. bölümde yer alan sigorta bedeline esas metrekare bedelleri, söz konusu değişikliğin yürürlük tarihinden önce yapılmış olan sigorta sözleşmeleri için sözleşmede belirtilen sigorta bedeli tutarının sözleşmenin sona ermesine kadar geçerli olması kaydıyla, aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilmiştir.

Yapı Tarzı	Sigorta Bedeli Hesabına Esas Metrekare Bedeli (TL)
A- Çelik, Betonarme Karkas Yapılar	265.000.000
B- Yığma Kagir Yapılar	190.000.000
C- Diğer Yapılar	102.000.000

b) 01.09.2003 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler;

- “Azami Teminat Tutarı” başlıklı 2. bölüm aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“2- Azami Teminat Tutarı

Zorunlu deprem sigortası kapsamında, bir mesken için verilebilecek azami teminat tutarı tüm yapı tarzları için 60 milyar TL’dir.”

• “Sigorta Bedelinin Tespiti” başlıklı 3. bölümde yer alan sigorta bedeline esas metrekare bedelleri, söz konusu değişikliğin yürürlük tarihinden önce yapılmış olan sigorta sözleşmeleri için sözleşmede belirtilen sigorta bedeli tutarının sözleşmenin sona ermesine kadar geçerli olması kaydıyla, aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilmiştir. (*)

Yapı Tarzı	Sigorta Bedeli Hesabına Esas Metrekare Bedeli (TL)
A- Çelik, Betonarme Karkas Yapılar	310.000.000
B- Yığma Kâgir Yapılar	225.000.000
C- Diğer Yapılar	120.000.000

3) Yeni Denetim Mekanizmaları

Zorunlu Deprem Sigortası uygulamasının daha etkin bir şekilde yürütülmesini ve amaçlanan hususlara kısa zamanda ulaşılmasını teminen, Hazine Müsteşarlığı ile İçişleri Bakanlığı arasında yapılan toplantılar sonucunda; su ve doğalgaz abonelik tesis işlemlerinde, 587 sayılı KHK’nin 12’nci maddesine istinaden, Zorunlu Deprem Sigortası poliçesinin ibrazının istenmesinin ve bu hususun, İçişleri Bakanlığınca bir genelge ile belediyelere duyurulması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, su ve doğalgaz abonelik tesis işlemlerinde Zorunlu Deprem Sigortasının aranmasına ilişkin uygulama, ilk etapta, pilot uygulama olarak, Ankara, Bursa, Eskişehir, İzmir ve Tekirdağ illerinde 15 Nisan 2003 tarihinden itibaren başlamıştır. (**)

4) Doğal Afet Sigortaları Kanunu Tasarısı

Doğal Afet Sigortaları Kanunu tasarısının 2003 yılı boyunca da yasalaşamaması, söz konusu sigorta sisteminin yaygınlaşmamasında en büyük etken olmuştur.

* Azami teminat tutarı ile metrekare bedelleri 01.01.2004 tarihi itibarıyla yeniden düzenlenerek şu şekilde belirlenmiştir.

Azami teminat tutarı : 75 milyar TL

Metrekare Bedelleri :

A- Çelik, Betonarme Karkas Yapılar : 350.000.000 TL

B- Yığma Kâgir Yapılar : 250.000.000 TL

C- Diğer Yapılar : 135.000.000 TL

** Bu uygulamanın, 2004 yılı içerisinde, 1. ve 2. deprem bölgelerinde yer alan 40 ile yaygınlaştırılması sözkonusudur.

2.MALİ TABLOLAR

2.1. Gelir / Gider Tablosu Hesapları

Kurumun 2003 yılı gelir/gider hesabında yer alan Faaliyet gelir ve giderleri ile Diğer Faaliyetlerden elde edilen gelir ve giderleri hakkındaki açıklamalar, ait oldukları kaynaklar ve ilgili buldukları konular itibariyle aşağıda arz edilmiştir. (Bkz.Ek-1)

1) Faaliyet Gelirleri

- **Alınan Primler**

Bu kalemde gösterilen 86.305.345.925.773 lira, 2003 yılında zorunlu deprem sigortası poliçelerinin satışı sonucu gerçekleşen prim rakamını ifade etmektedir.

- **Devreden Cari Rizikolar Karşılığı**

Bu rakam, bir önceki yıldan devreden cari rizikolar karşılığını göstermektedir.

- **Devreden Muallak Hasar Karşılığı**

Bir önceki dönemin 25.000.000.000 lira Muallak Hasar Karşılığı, devreden olarak gelir kalemleri içinde yer almıştır.

2) Faaliyet Giderleri

- **Bilimsel Çalışma, Araştırma, Danışmanlık Hizmetleri, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Giderleri**

Bilişim sistemi ve tanıtım-ilân masrafları olarak 4.366.598.151.844 lira harcama yapılmıştır.

Bu harcamanın dökümü şöyledir:

Bilişim :	16.520.000.000
Tanıtım-İlân Masr. :	<u>4.350.078.151.844</u>
	4.366.598.151.844

- **Reasürans ve Benzeri Piyasalardan Alınan Koruma Giderleri**

Reasürans anlaşması nedeniyle yapılan ödemelerin bakiyesi 49.392.521.992.425 liradır.

- **Genel Yönetim Giderleri**

Kurumun, 52.359.215.052 lirası Yönetim Kurulu aylıkları olmak üzere, poliçe, matbu kağıt basımı, Bilişim Sistemi bakım vb. giderlerinden oluşan 2003 yılı Genel Yönetim Giderleri 803.385.747.965 lira olmuştur.

- **Kurum Yöneticisine ve Sigorta Şirketlerine Ödenen Komisyonlar**

Sigorta Şirketlerine ödenen komisyon ile Milli Reasürans T.A.Ş.'ne ödenen işletme ücreti tutarı 16.337.137.692.042 lira olmuştur.

- **Ödenen Tazminatlar**

İşlemleri tamamlanıp Sigortalılara yıl içinde ödenen tazminat toplam 5.146.479.253.650 liradır.

- **Hasar Tespit Ödemeleri**

Sigortalılara ödenen hasarların tespiti sırasında oluşan ekspertiz masrafları toplamı 600.006.134.044 liradır.

- **Muallak Hasar Karşılığı**

Çeşitli nedenlerle henüz tazminat ödemesi yapılmamış hasarlara ilişkin karşılık toplam 103.000.000.000 liradır.

- **Ödenen Vergi, Resim ve Fonlar**

Noter işlemleri nedeniyle ödenen damga resim ve harçların toplamı 631.863.580 liradır.

- **Diğer Faaliyet Giderleri**

Bilişim sistemine ilişkin demirbaşlara ait 6.751.644.313 lira tutarındaki sigorta primi bu kalemi oluşturmaktadır.

- **Cari Rizikolar Karşılığı**

Yıl sonu itibariyle, 2004 yılına sarkan rizikolara ilişkin kazanılmamış primleri ifade eden bu karşılık tutarı 28.912.290.885.134 liradır.

3) Diğer Faaliyetlerden Gelirler ve Karlar

- **Faiz Gelirleri**

Bu gelir kaynağımızı teşkil eden Menkul Kıymet Faizleri ile Mevduat faizlerinden toplam 22.873.522.020.640 lira faiz geliri elde edilmiştir.

Bu gelirin dökümü şöyledir:

Banka Faizleri	5.466.995.660.555
Hazine Bonosu,Devlet Tahvili Gelirleri	17.326.957.988.490
Dövizli Tahvil Gelirleri	79.568.371.595
	<hr/>
	22.873.522.020.640

- **Menkul Değer Satış Karları**

Menkul Değerler Cüzdanında mevcut olan kıymetlerin geliri aşağıda gösterilmiştir:

Yatırım Fonları Geliri	480.166.186.754
Repo Geliri	<u>2.552.432.464.505</u>
	3.032.598.651.259

- **Kambiyo Karları**

Döviz tevdiat hesapları, yıl içindeki alım-satım işlemleri nedeniyle değişiklikler göstererek yıl sonunda 6.129.244.406.670 liraya ulaşan lehte kur farkı kalemi oluşmuştur.

4) Diğer Faaliyetlerden Giderler ve Zararlar

- **Faiz Giderleri**

Yetkili sigorta şirketlerinin ek sabit teminatlarına ilişkin olarak tahakkuk eden faiz tutarı 95.278.012.366 liradır.

- **Karşılık Giderleri**

Menkul değerlerdeki değer azalışını ifade eden bu hesap 106.275.614.445 lira tutarındadır.

- **Kambiyo Zararları**

Döviz kurlarındaki düşüşe bağlı olarak ortaya çıkan tutar 2.999.210.997.776 liradır.

- **Diğer Olağan Gider ve Zararlar**

Hazine Müsteşarlığı-Dask arasındaki İkraç Anlaşması giderleri olarak 5.314.021.413.733 lira bu hesapta yer almaktadır.

- **Amortisman Giderleri**

Demirbaşlar için 1.017.201.277.247 lira kanuni amortisman ayrılmıştır.

2.2. Bilânço Hesapları

DASK'ın Ek-2'de yer alan 31.12.2003 tarihli Bilanço Hesapları şöyledir:

1) Aktif Hesaplar

Bilânçonun aktifinde yer alan hesaplar sırasıyla aşağıda arz ve izah edilmiştir.

a) Hazır Değerler

31.12.2003 tarihindeki kasa mevcudu ile mevduatın 63.373.633.246.576 lira olan yekûnu müfredatı aşağıda gösterildiği gibidir :

Kasa	1.056.142.660
Garanti Bankası	38.503.317.473.962
Türkiye İş Bankası	22.579.831.315.515
TEB	2.289.421.794.850
Diğer Bankalar	6.519.589
	<hr/>
	63.373.633.246.576

b) Menkul Değerler

Kurumun yıl sonundaki menkul değerler portföyü, 51.191.124.567.425 lirası tahvil, repo ve 1.567.270.838.016 lirası da yatırım fonu olmak üzere toplam 52.758.395.405.441 lira olup 106.275.614.445 lira menkul değer düşüş karşılığı düşüldükten sonra bakiyesi 52.652.119.790.996 liradır ve bunların dökümü şöyledir:

Dövizli Tahvil	740.326.684.020
Hazine Bonosu	42.903.489.395.140
Repo	7.547.308.488.265
B Tipi Yatırım Fonları	1.567.270.838.016
	<hr/>
	52.758.395.405.441
Menkul Değer Düşüş Karşılığı	(106.275.614.445)
	<hr/>
	52.652.119.790.996

c) Alacaklar

• Sigorta Şirketleri

Bilânçonun aktifinde yer alan ve sigorta şirketlerinden tahsil edilecek primlerden oluşan alacakların sene sonundaki bakiyesi 6.843.969.827.685 liradır.

d) Diğer Borçlu Hesaplar

İleride tahakkuk edecek banka, tahvil, hazine bonusu faizlerinden ve eurobondlardan kaynaklanan faiz tahakkuklarından oluşan bu hesabın bakiyesi 139.186.298.533 liradır.

e) Maddi Duran Varlıklar

Bilgisayar donanımından oluşan demirbaşların defter kaydı 5.086.006.386.236 liradır. Birikmiş amortisman yekünü olan 2.036.050.526.216 liranın tenzili ile bakiye 3.049.955.860.020 lira olmaktadır.

2) Pasif Hesaplar

Bilânçonun pasifinde yer alan hesaplar aşağıda arz ve izah edilmiştir:

a) Mali Borçlar

• Banka Kredileri

Dünya Bankası ikraz anlaşması uyarınca, bu hesap bakiyesinde 53.882.333.941.205 gözükmetedir.

b) Teknik Karşılıklar

• Muallak Hasar Karşılığı

Yıl sonu itibariyle henüz tasfiye edilmemiş hasarlar toplamını gösteren 103.000.000.000 lira Muallak Hasar Karşılığı'nı oluşturmaktadır.

• Carî Rizikolar Karşılığı

Bu hesapta yer alan 28.912.290.885.134 lira, 2004 yılına sarkan rizikolara ilişkin kazanılmamış prim gelirlerini ifade eden Carî Rizikolar Karşılığı olarak ayrılmış meblağdır.

c) Diğer Borçlar

• Kurum Yöneticisi

Bilânçonun pasifinde yer alan bu hesap tutarı olan 345.834.011.006 lira Milli Reasürans T.A.Ş.'ne olan işletme ücreti borç bakiyesini göstermektedir.

• Alınan Depozito ve Teminatlar

Bu hesapta yer alan 2.586.482.255.000 lira, sigorta şirketlerinden alınan sabit depozitolardan oluşmaktadır.

- **Diğer Borçlar**

2003 yılına ait olup 2004 yılında ödenecek olan giderlerin izlendiği bu geçici hesabın bakiyesi 144.310.802.045 liradır.

d) Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler

- **Ödenecek Vergi ve Fonlar**

Bu hesapta yer alan 4.751.708.365 lira, Yönetim Kurulu ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergileri ile hasar tespit görevlilerine ilişkin serbest meslek gelir vergisi ve fonunun toplam bakiyesini göstermektedir.

e) Biriken Fon

2003 yılının gelir ve giderler farkını teşkil eden 25.145.892.907.558 lira, geçen dönemlere ait Biriken Fon olan 14.029.324.748.121 liranın ve Sabit Kıymet Demirbaş Yeniden Değerleme Fonu olan 904.643.765.376 liranın ilavesiyle Biriken Fon toplamı 40.079.861.421.055 lira olarak gerçekleşmiştir.

3. SONUÇ

Topraklarının % 96'sı değişen düzeylerde deprem riski taşıyan ülkemiz için çok önemli olan Zorunlu Deprem Sigortası uygulamasının hiçbir kamu kaynağı kullanılmadan, büyük çabalar sonucu bugün ulaşılmış olduğu nokta, karşılaşılan güçlüklerle ve olumsuzluklara rağmen, göstermiş olduğu başarılı performansı ile tüm dünya ülkeleri için örnek uygulama haline gelmesidir.

Ancak, hem mevcut portföyün korunabilmesi, hem de sigortalı konut sayısının artırılabilmesi için gerçekçi değerlendirmelere ve ciddi önlemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, aşağıdaki noktaların özellikle vurgulanmasında yarar bulunmaktadır:

- a) Zorunlu Deprem Sigortası sistemine Devletin bütün kademeleri tarafından sahip çıkılmalı ve yurttaşların büyük çoğunluğu için bir ömür boyu emek ve birikimin ürünü olan konutlarının depreme karşı korunmasının yegâne yolunun Sigorta Sistemi olduğu her fırsatta ifade edilmelidir. Bu noktada ilk gerekli şart KHK'nin derhal yasalaşmasıdır. Aynı şekilde, Devlet, 587 sayılı KHK'da ifadesini bulan, bundan böyle deprem sonrası afetzedelere konut kredisi açmayacağına veya afet konutu yapmayacağına ilişkin bildirimini arkasında durarak taviz vermemelidir. Aksi takdirde, Zorunlu Deprem Sigortası yaptırması gerekirken bunu ihmal edenler için Devletin, afet konutu yapmaya devam etmesi veya afet konutu yapacağını ilan etmesi durumunda, getirilmiş olan sigorta sistemi işlerliğini ve güvenilirliğini yitirecek, bütçe üzerindeki mali yük artacak ve bu sistemle amaçlanan hedeflere ulaşılamayacaktır.

- b) Getirilen sigorta sisteminin “zorunlu” nitelik taşımasının ana nedeni, ülkemizdeki sigorta bilincinin çok düşük düzeyde olmasıdır. Buna bağlı olarak da, sistemin işlerlik kazanabilmesi için para cezası vb. yaptırımlarla güçlendirilmesi ve daha da önemlisi, tıpkı halihazırda tapu tescilinde ve pilot uygulama olarak halen 5 ilimizde yapılan su ve doğalgaz abonelik tesis işlemlerinde DASK poliçesi aranması uygulaması gibi somut ve etkin denetim mekanizmalarıyla desteklenmesi ve yurt geneline yaygınlaştırılması gerekmektedir.
- c) Vatandaşlara gerek kendi sigorta poliçeleri gerekse toplanan tüm primlerin akibeti konusunda bilgi edinmelerini sağlayan şeffaf ve her an kontrol edilebilir yapıyı kuran Zorunlu Deprem Sigortası sisteminin daha da geliştirilmesini teminen toplumun her kesiminde gerekli özenin gösterilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Ekler:

Ek-1 Doğal Afet Sigortaları Kurumu'nun 01.01.2003-31.12.2003 dönemi Gelir/Gider tablosu

Ek-2 Doğal Afet Sigortaları Kurumu 31.12.2003 tarihli Bilançosu